

Marius Fincă

„Destine literare” –Canada

ARIMII CEI VECHI, SAU ARIMASPI

Iliada, cel mai vechi poem al literaturii grecești ne spune că patria lui Typhon se afla în țara arimilor. Forma *arimi* corespunde lui *rimi*. Acești arimi, după cum ne spune Hesiod locuiau la marginea de miazănoapte a pământului cunoscut de greci (Theog ., V, 304-306). Strabon localizează arimii în Asia Mică (XII. 8. 19; XIII. 4.6.), dar N. Densușianu arată că această afirmație este „în evidentă contradicție cu geografia homerică, hesiodică și cu legendele egiptene” (DP, Vol. I., pag 238). În vremurile cele mai vechi, din care rămăseseră doar un ecou pe timpurile lui Homer și Hesiod, arimii erau populația cea mai răspândită pe teritoriul Traciei, Dunării de jos și al Sciției, iar în vest s-au găsit urme ale așezărilor etnice ale acestora până în Alpii Cotici și până dincolo devalea Rinului. După Hesiod (Theog ., V. 1011) genealogia latinilor și arimilor era următoarea: „Circe, sora regelui Aiete din Colchis, a avut cu Ulise doi fii, pe Agrius (Rusticus, adică Țăranul, numit de Plutarh Romanus) și pe Latinus. Hesiod (Theog ., V. 334) și Homer (Odisea) numesc țara hiperbo-reienilor „eremna gaia”, care este doar un epitet geografic care provine din numele etnic al arimilor. Aici se retrăgeau sufletele eroilor decedați pentru a se bucura de o viață veșnică și fericită. Sub forma erimnos apare și în Argonautica lui Orpheu: aici puternica cetate a lui Aietes este numită „teichos eriminon (v. 764), râul Phasis (Buzăul de azi conform N. Densușianu, DP, Vol. II, pag. 161) este numit Phasis erimnos (v. 82) și Phasis eyrimenas (v. 1052). La Dionysius Periegetul râul Phasis izvorăște din muntele Armenios. Pe malul lui găsim o populație de ryndaci, o formă coruptă a numelui de rymdaci. În versetul 1063 arimaspii sunt vecini cu sauromații și geții. Și la Appian (Mithr. c. 15) colchii, supuși regelui Aietes purtau epitetul arimani. Hesiod (fragm. XXXII) considera că Arabus a fost fiul lui Ermaon sau Ermas, adică Hermes. La Ptolmeu râul Jiu este numit „Arabos Patamos”. Strabon (lib. I. 2. 34) consideră că de la acest Arabus își trage numele țara. De aici probabil derivă și numele tagmei sarabilor, a nobililor daci, numiți și „tarabostes”, (zarabi la Iordanes: „cu o tulpină veche, glorioasă, avută și puternică din care se alegeau după o ordine stabilită, regii și marii sacerdoți ai dacilor), din care se trage și neamul domnitorilor români medievali ai Basarabilor. În altă parte (lib. XVI. 4. 24), Strabon indică un tribarab cu

numele Rhammanitae. Pliniu însiruie nume de triburi arabe, cu rezonanță arimică: Hamireiși Homeritae (lib. VI. 32. 15), Charnei (lib. VI. 32. 14) și Ramisi (lib. VI. 32. 1). Un alt trib sau localitate din Arabia se numea Coromanis (de către Ravennatus, Cosm. P. 57) sau Romanis în alte manuscrise (N. Densușianu, DP, Vol II, pag. 236). Numeroase sunt menționările despre o Arabiede la Istru, sau de la Pontul Euxin, evident o alterare a vechiului nume al armilor sau armpeilor. Chiar și Istrul apare ca fiul lui Egypt și al Arabiei (Apollodor, Bibl. Lib. II. 1. 5. 4). La poetul Eschil (Prometeu încătușat, v. 425) găsim formula poetică „floarea marțială a Arabiei” cu referire la populația de lângă Munții Caucaz și râul Oceanos. Râul Oceanos nu era decât Dunărea, iar Caucazul era lanțul carpatic de la Dunăre, lucru știut de toți anticii și chiar și de cărturarii evului mediu, după cum deja am arătat (v. subcap. Amazoanele). După cum vedem, în lumea veche, zona de la vărsarea Dunării era cunoscută și cu numele Arabia, așa cum rezultă și din multe alte date în afara celor de mai sus. Ulterior a apărut și Arabia din Orientul Apropiat, dar studiată la „bani mărunți” și „pe surse” o găsim legată puternic de spațiul dunărean, după cum a menționat în scrierile sale poetul latin Plaut, care a trăit în secolul al III-lea î. H., unde vorbește de cele două „Arabii” (Comodiae, Trinumus Act III): „Carmides – Ho! Ho! Dar ce, mai există oare o altă Arabie lângă Pontul Euxin?/ Sycophantele – Da există! Nu însă acea Arabie unde crește tămâia, ci aceea unde crește pelinul și lăptucele pentru îngrășatul găinilor”. Că nu poate fi vorba de Arabia din zilele noastre este evident și din mărturia lui Evhemer de Messina, **Arimii cei vechi sau arimaspi** - discipol al școlii filozofice din Cirenaica, un bărbat de o vastă erudiție, care a trăit pe la anul 316 î.H, și care ne spune în istoria sa sacră *Hera anagrafi* despre „Arabia de la Oceanos”, numită și „Arabia Felix” și locuită de doi (daci), scyți, ocheaniți și panchei (peucini), o țară traversată de o mulțime mare de râuri, cu recolte abundente, avută de turme, de mine de aur, de argint, de aramă și de staniu, cu oameni pioși și cu organizare patriarhală, adică regiunea din zona Munților Atlas, unde Uranos, fodatorul marelui Imperiu Pelasg își avea reședința (N. Densușianu, DP, Vol. I, pag. 605). Arabia pontică a lui Plaut se întindea dela muntele Hem de lângă țărmul Mării Negre în sus către apele râului Boristene (Nipru). Homer (Odisea, IV. 563) se referă la aceeași regiune cu atributul felix. Același epitet „felix”, cu sensul de bogat, nu de fericit apare mult mai târziu la Pliniu: „gens felix, si credimus, quos Hyperboreos appellavere” și mai apoi pe monedele bătute de împăratul Aurelian cu mențiunea „Dacia felix”. Alexandru Odobescu asociază numele Arabiei de la Pontul Euxin cu partea a doua a numelui Basarabia, prima parte fiind legată de denomițarea poporului bessilor (Revista Noi Tracii, nr. 4, decembrie 1974). În Iliada lui Homer se păstrează numele unui prinț pelasg, Rigmus (Rigmos), fiul lui Pirou din Tracia, cea cu pământul gras, erou care luase parte la război ca aliat al troienilor (Iliada XX, v. 484-5). La Homer (Iliada VIII, v. 15, II, v. 783) și la Hesiod (Theog. v. 820) „sydereiai pylai”, adică porțile de fier se găseau în țara arimilor, locul unde legendarul balaur Typhon a fost aruncat într-o

peșteră. Mai târziu, la Claudiu, aceste „Feratae Portae” erau ale geților. La Hesiod (Theog . v. 295) nimfa nemuritoare și veșnic tânără Echidna s-a retras sub pământ în ținutul arimilor și patria Echidnei fost Țara Arimilor (Theog . v. 304). Poetul epic Aristeas, care după unii autori antici ar fi trăit încă înainte de Homer, a scris un poem numit Arimaspea, unde scria despre legendarul și bravul popor arimasp: „oameni voinici fără de număr, cu aspect războinic, bogați în cai, oi și vite, cu plete groase, cei mai puternici dintre toți oamenii, fiecare cu un singur ochi în frunte”. Erau oare miticii ciclopilor sau doar mineri, care coborau în subteran cu o luminiță pe frunte, după cum consideră unii istorici (Diodor Sicul, lib.III. 12)? Chiar dacă nu se va ajunge la un consens, certă este existența unei populații cu numele care seamănă izbitor cu numele de azi al nostru de români sau armâni sau sub foarte multe alte forme care s-au perpetuat din cele mai vechi timpuri. Mai mult, ei locuiau pe teritoriile în care și acum există români ca autohtoni. Despre această populație vorbește și Pliniu, care spune că țara în care locuiau arimaspii avea în vechime o celebritate datorită imenselor lor avuții în aur. Aurul era extras din mine de către grifoni, niște păsări legendare, cu care arimaspii se aflau într-un război continuu. (Pliniu, Hist. Nat. VII. 2. 1). Această legendă este transmisă mai departe de cronicarii creștini, începând cu Gheorghe Chendrinul, autorul Hronografului (pag. 162) mai sus menționat (v. Cap. 1 Dacii, subcap. Nume de persoane). De altfel, vechii pelasgi sau hiperboreeni sau arimini erau renumiți pentru bogățiile lor în vite, dar și în aur și pietre prețioase: „Aici se găseau legendarii arimaspi, de pe ale căror plete străluceau podoabele de aur și de pietre scumpe – auroque ligatas substringes, Arimaspe, comas” (Lucan, Phars. III. 278-279). Descoperirile arheologice au confirmat scrierile autorilor antici, în Bulgaria de azi și în Ardeal mai ales, dar și în celelalte regiuni sud-est europene fiind descoperite nenumărate tezaure cu multe obiecte de aur, datate continuu din mileniile V-IV î. H. și până în vremurile istoriei scrise. Tot la poetul Lucan (Phars. III, v. 295) aflăm că arimaspii locuiau între Pontul Euxin și Coloanele lui Hercule. Evident nu poate fi vorba de strâmtoarea Gibraltar unde încearcă mulți istorici să plaseze legendarele coloane (grecii vechi de pe vremea expediției argonauților nici nu cunoșteau partea de vest a Mediteranei!) ci este vorba de zona Porților de Fier, așa cum de altfel demonstrează N. Densușianu în Dacia Preistorică. Și Pliniu cel Bătrân menționează în lista diferitelor seminții etnice stabilite la țărmul Mării Negre pe Arimaei/Arimphaei, o populație cu aceleași obiceiuri și moravuri ca și hiperboreenii (Hist. Nat. VI. 7. 1). În alt loc (lib. VI. 14. 2) Pliniu adaugă: „acolo unde se termină lanțul munților Rhipei (adică în apropierea Mării Negre), locuiesc așa numiții arimphei, un popor care nu diferă de hiperboreeni. Arimpheii locuiesc în păduri; mănâncă fructe din pomi și au obiceiuri blânde, din care cauză sunt considerați sfinți chiar și de triburile barbare ale populațiilor vecine, care nu le fac nici un rău nici lor nici acelora care vin să caute un adăpost la ei. Iar dincolo de arimphei locuiesc sciții și cimerienii, pe câmpiile deschise”. După cum se arată clar aici munții Rhipei erau

Carpații sudici. Pliniu menționează și pe armenochalybi (lib. VI. 11. 1) în apropiere de munții Ceraunici (Cerna de azi). Și tot Pliniu ne mai spune că într-o vechime îndepărtată, diferitele triburi etnice ale sciților purtau numele etnic de aramaei/aramphaei (Hist. Nat. VI. 19. 1). Originile lor se reduceau la regina Echidna din țara arimilor, de lângă Oceanos Patamos, soția legendarului erou/semizeu Hercule. Și la Justinus (Hist. Philipp. Lib. II. c. 2) îi regăsim pe arimaspi (arimasci) ca locuind pe lângă Munții Rhipei, de la Istru, munți pe care Ștefan Bizantinul îi numea „munții hiperboreenilor” și care formau pe vremuri granița de vest a Sciției. La geograful Melo, munții Rhipaei aparțineau Europei, în apropiere se afla o regiune foarte fertilă, după care urmau sciții și arimaspii. Niște rami sunt amintiți și în munții Caucaz (Pliniu, lib. VI. 7. 2); nu știm dacă este vorba de Caucazul de azi sau Carpații. Eschil (525-455 î.H.) scrie: „nordul Traciei lângă Caucazul de lângă Istru”. Despre munții Caucaz de la nordul Dunării de jos ne vorbește B.P. Hașdău în lucrarea Istoria Critică a românilor, care citează nouă izvoare istorice și literare antice și medievale de-a lungul veacurilor XIII î.H – XII d.H. (Revista Noi Tracii , nr. 2, octombrie 1974 și nr.4 decembrie 1974). Pliniu amintește și de alte populații din stepele aflate la nordul Mării Negre și a Mării Caspice, având numele de rymozoli și de rami (lib. VI. 7. 2). La Ptolemeu găsim rymmoi sau erymmoi care locuiau pe la Marea Caspică (lib. VI. C. 14). Amminaus Marcellinus ne spune că cei mai temuți și inumani din peninsula Taurică (Crimeea) erau arinchii. Jordanes ne transmite că unele vrăjitoare din Sciția se numeau aliorumnae. Probabil este vorba de ari sau arieni ce locuiau odată pe valea Vistulei și care aparțineau familiei etnice a hermionilor sau arimilor din Germania (Melo, Descr. Orb . III, 3; Pliniu, lib. IV. 28). După o tradiție culeasă de Herodot, sciții erau înrudiți îndeaproape cu geții, iar Scythes, vechiul reprezentant al poporului scit a fost fiul lui Hercule și Echidnei din țara arimilor, frate bun cu Agathyrus, primul rege al agatârșilor de pe râul Maris-Mureș. Tot de la Herodot (lib. IV, 59) aflăm că la sciți Venus-Vinerea era venerată sub numele Artimpassa, Argimpassa, Aripassa forme ce derivă din forma mai veche Arimnassa. La fel și Marte era numit de greci Arimanios iar Venus era soția lui Marte al geților, având și numele de Areia (N. Densușianu, DP, Vol. II, pag 193). Ținutul de la nordul Istrului, unde s-a luptat gigantul Tiphon, Herodot îl numea țara arimilor (www.ariminia.ro). Arimaspii se mai numeau și cacidari (Pliniu, IV. 19), probabil o transcriere a epitetului de căciulari, căci am văzut că ei purtau căciulile cu vârful întors așa cum întâlnim la dacii de pe columna lui Traian, la zeul „persan” Mithra și alte monumente clasice, obicei păstrat până în vremurile noastre în portul tradițional al românilor. Încă de demult, reprezentați pe vechile monumente, îi găsim pe arimaspi purtând o căciulă cu vârful îndoit în față, o cămașă lungă ce le trece până dincolo de genunchi și un fel de ismene sau pantaloni mai strâmți (anaxyrides, bracae – Deremberg, Dictionnaire des antiquites – N. Densușianu, DP, Vol. II, pag. 57). Numele etnice de aramaei/aramphaei nu reprezintă decât forma grecizată a numelui de arimi/arimani, la fel cum mai târziu au folosit forma de romaios/romaioi pentru romanus/romani (N. Densușianu, DP, Vol. I, pag.

241). Umbrii atribuiau lui Joe/Jupiter, tatăl zeilor epitetul Arimunos, adică Joe al arimilor, la fel cum romanii maitârziu îl numeau Jupiter Ruminus iar capadocienii Zeus Dachie (Strabon, lib. XII. c. 2. 5). Dar și puternicul zeu al războiului Marte, despre care Flacus spunea că locuia pe teritoriul geților (Argon. VI, v. 619), purta epitetul Arimanios (Plutarh, Themist. c. 26); sub numele Hirmin, Marte este amintit în cronică medievală din Witechind (Grimm, D. Myth. p. 327), iar o fiică a sa se numea Armonia. Pelasgii din Arcadia venerau pe „Zeus Charmon” (Pausania, lib. VIII. 12. 1), probabil aceeași divinitate cu Jupiter Ruminus al romanilor și Jupiter Arimunos al vechii religii a umbrilor. (N. Densușianu, DP, Vol. II, pag. 228). O altă informație prețioasă găsim la Diodor: Minos și Rhadamanthis erau fiii lui Joe, ei fiind legiuitori și regi drepecți din perioada pre-greacă. După moarte au fost amândoi considerați judecători de pe tărâmul celălalt. Tradiția românească a păstrat legenda dreptilor Rahmani, locuitori ai celui alt tărâm, dar despre aceasta vom vorbi mai târziu. În Odiseea lui Homer (IV. 84) arimii de la Dunăre sunt amintiți și sub numele de erembi, iar filozoful stoic Posidonius (sec. II î.H.) corectează numele în Arambi. Aceiași Erembi apar cu epitetul „munteni” la Dionysius Periegetul, care îi localizează lângă munții Rhipei și le atribuie o origine din titani. Războinicii arimaspii locuiau pe lângă gurile Dunării, la vest de Hyperboreeni, iar după cele mai vechi surse geografice locuiau lângă Oceanos Patamos sau Istru. (Dionysius, Orb. Descr. V. 27-33). Ei aici (v. 31) au epitetul „areimanoi”, în fapt doar o formă a numelui grecesc arimaspi care original erau numiți arimasci sau arimi (Homer, Iliada, II. v. 783) și Hesiod (Theog. v. 304). În Argonautica (v. 1063) arimaspii sunt menționați alături de geți ca locuind pe lângă Meotis (Marea de Azov sau poate Mataos, vechiul nume al Dunării – cf. Ștefan Bizantinul). Herodot (IV. 27) le-a zis arimaspoi, adică „cei care trăgeau bine cu săgeata” (C. Lundius, Zam., I. 10). Strabon ne spune că „primii care au descris regiunile spuneau că deasupra Pontului Euxin, a Istrului și a Adrei (Ardeal) locuiau hiperboreenii, sauromatii și arimaspii (Geogr., Lib. IX, 6. 2). Și Mela (II. 1) menționează pe arimaspi printre primele popoare ale Scitiei europene: „Scythia Europaea. Hominum primisunt Scythae, Scytharumque, quis singuli oculi esse dicuntur, Arimaspaē”. Ptolemeu (lib. VI. 14) numește regiunea de sud a munților Urali „ta Rymicha ore”, adică munții Rumic. Un vârf din Uralii centrali se mai numește și azi Iremel în amintirea armenilor care au locuit cândva acolo. Râul Ural se numea mai demult Rymmos (Ptolemeu, lib. VI. 14), Rymos (Eustațiu, ad Odis. XXIV. pag. 843) și Rymnos (Agathemerus, lib. II. 10). Pe valea inferioară a fluviului locuiau o populație numită Rymnoi și Erymmoi de Ptolemeu (lib. VI. 14), Rymnici de Pliniu (lib. VI. 14. 10) sau Rumi scythae pe Tabula Peutingeriană (Seg. XII. 1. 2). În zonă se păstrează o populație de origine romană până târziu, în Evul Mediu (N. Densușianu, DP, Vol. II, pag. 237). Alt grup de rami exista tot în timpuri preistorice în jurul lacului Meotic, Marea Azov de azi (Pliniu, Hist. Nat., VI. 7. 2). Astfel stă mărturie relatarea călugărului Wilhelm de Rubruquis, trimis în 1253 de regele

Franței, Louis IX la tătarii și mongolii din Asia, imediat după marea invazie din 1241, când au devastat mai multe țări europene: „Am ajuns în fine la Etilia (Volga), un fluviu foarte mare. . . iar ziua următoare, după celebrarea Sfintei Cruci, am continuat călătoria călare și am ținut-o așa spre est până la sărbătoarea numită a Tuturor Sfinților. În întreaga țară, ba chiar și mai departe, locuind în așa-zisii „cangle”, un popor înrudit cu romanii (Ascelin la 1246 îi numea „Kangitae”). În partea de nord se află Bulgaria Mare (de unde curge fluviul Volga) iar în partea de miază-zi Marea Caspică. După ce am călătorit așa timp de 12 zile, de la Etilia spre răsărit, am ajuns la un râu mare pe care locuitorii de acolo îl numesc Iagag (Iaik). Râul curge de la nord din țara Pascatir (Bachiria) și se varsă în Marea Caspică. Lângă țara Pascatir locuiește poporul Ilak, un nume identic cu Blac, însă tătarii nu pot să pronunțe pe «B». De la acești Ilac au venit aceia care locuiesc în țara lui Asan. Amândouă aceste popoare senumesc Ilac. . . Astfel am călătorit prin țara Cangle de la sărbătoarea Sfintei Cruci până la sărbătoarea Tuturor Sfinților, făcând pe fiecare zi un drum, cam așa de lung cum este de la Paris la Orleans...în fine în ajunul sărbătorii Tuturor Sfinților am părăsit drumul spre răsărit și am călătorit timp de 8 zile spre sud, trecând prin niște munți înalți. Aici am întrebat de cetatea numită Thalys, în care locuiau și germani. . . Când am ajuns însă la cetatea lui Mangu Cham, am aflat că Mangu îi transferase pe aceștia de la Thalys spre răsărit la un sat numit Bolac, cam la o lună de mers de aici, unde ei lucrează la minele de aur”. Pliniu (lib. VII. 3. 3) ne spune că semițiile scite, atât cele din Asia cât și cele din Europa au purtat în vechime numele de abarimon, adică arimonii albi. (N. Densușianu, DP, Vol. II, pag. 237). Tot Pliniu (VI. 19. 1) scrie că: „Ultra sunt Scytharum Populi...antiqui (illos) Aramaeos (appellavere)”, adică: „alături se găsesc popoarele scitice...vechii Aramei”. C.B. Ștefanovski deduce: „Reiese că, în conformitate cu Plinius (23-79), poporul sciților, care trăia între teritoriul Daciei și munții Urali, dar, și până la poalele Caucazului, se identifică cu un singur nume «Aramei»”. De asemenea putem înțelege că „sciții în trecutul lor au fost aramei. O informație identică parvine și de la Aristotel, care face trimitere la originea tracă” (Din Arhivele Daciei, Cap. 9). Arimii, vechii locuitori ai Daciei se numeau și rumoni sau rumuni (N. Densușianu, DP, Vol. II, pag. 165), așa cum de altfel se numesc și în prezent! Paulus Orosius scriitor spaniol refugiat în Africa de frica goților mai scrie în Istorie (terminată în 417) că ținutul de la nordul Dunării este numit Barbaricum iar cel din sudul Dunării România, care cuprinde Panonia, Moesia, Dalmația, Istria, Macedonia, Tracia (www.ariminia.ro). Originea tuturor acestor denumiri se reduce la poporul arimilor sau arameilor (N. Densușianu, DP, Vol. II, pag. 189). Arimaspii, ne spune Ștefan Bizantinul erau doar un popor din ginta hiperboreenilor („Arimaspoi ethnos Yperboreon”), dar domina politică peste hiperboreenii pașnici de la Istrul de jos o aveau vecinii lor de la apus, acești războinici arimaspi. Conform istoricului Damastis Sigensis, care a trăit pe vremea lui Herodot, arimaspii locuiau în partea sudică a munților Rhipiei (Hist. gr . II. 65; Eustathius Com. Dionys. V. 32). Un citat din poetul epic Pherenicos din Heraclea ne arată legătura dintre hiperboreeni, arimaspi și titani: „Hiperboreeni locuiesc în părțile extreme, sub templul lui Apollo. Ei nu sunt obișnuiți cu războiul și se trag, după cum spun tradițiile din neamul Titanilor cei vechi; ei sunt stabiliți sub cursul cel rece al lui Boreas și adorează pe un rege din neamul arimaspiilor (la Boeckhius, Pindari Opera, I. 1. 96). La arimaspi geniul bun a fost Zathraustes, la geția fost Zamolxus împreună cu Vesta (C. Lundius, Zam., V.

21). Într-un studiu din 2004 al Societății Române de Medicină Legală, intitulat „Analiza paleo-mt DNA și aspecte genetice ale populațiilor trace din S-E României”, G. Cardoso scrie: „Din surse arheologice și antropologice se știe că tracii s-au format de-a lungul unei perioade îndelungate de timp dintr-un amestec al populației aborigene cu grupurile umane nou sosite. Printr-o dezvoltare progresivă, aceste populații s-au constituit în elementele de bază în timpul mileniilor III și II î.H.” ([http://www.legmed.ro/files/ revista/2004-4/02-Cardos-%20MtDNA.pdf](http://www.legmed.ro/files/revista/2004-4/02-Cardos-%20MtDNA.pdf)). Vedem cum știința modernă confirmă cele spuse de cronicarii vechi.

DISCLAIMER:

Toate părerile, punctele de vedere, afirmațiile, atitudinile și detaliile informative reprezintă angajarea fiecărui autor în parte. Portalul nostru nu își însușește responsabilitatea pentru conținutul articolelor publicate. Fiecare link și articol pe care îl prezentăm are propriul copyright © și răspundere personală pentru conținut.